

Vážený pan
Ing. Petr Klimpl
ředitel
Úřad práce České republiky
krajská pobočka v Pardubicích
Boženy Víkové-Kunětické 2011
Zelené Předměstí
530 02 Pardubice

Na vědomí

Vážená paní
Mgr. Zdeňka Cibulková
ředitelka odboru pro sociální věci
Úřad práce České republiky – generální ředitelství
Dobrovského 1278/25
170 00 Praha 7

Sp. zn. 4484/2017/VOP/AV
Č. j. KVOP-23153/2017
Datum 1. září 2017

Vážený pane řediteli,

děkuji Vám za vyjádření a podklady k podnětu paní A., narozené dne xxx, bytem XXX (dále také „stěžovatelka“).

Šetřením jsem zjistila drobné pochybení v postupu Úřadu práce České republiky, krajské pobočky v Pardubicích, kontaktního pracoviště X. (dále také „úřad práce“), v řízení o rodičovském příspěvku stěžovatelky. Níže shrnuji své závěry ze šetření.

Z podnětu stěžovatelky a ze skutkových zjištění ze šetření vyplynulo, že stěžovatelka pobírala rodičovský příspěvek z důvodu péče o syna Tomáše, narozeného dne yyy. Dne 25. 4. 2017 stěžovatelka úřadu práce oznámila, že manžel začal pracovat v Německu. Úřad práce stěžovatelku vyzval k doložení pracovní smlouvy manžela. Stěžovatelka se následně dostavila na úřad práce a požádala o ukončení rodičovského příspěvku ke dni 28. 2. 2017. Dne 15. 5. 2017 požádala stěžovatelka opět o rodičovský příspěvek od 1. 3. 2017 a doložila pracovní smlouvu otce dítěte s výkonem práce od 13. 2. 2017. Úřad práce dne 25. 5. 2017 kontaktoval příslušnou německou instituci dle sídla zaměstnavatele otce dítěte a řízení o dávce přerušil. Potřebné formuláře opětovně zaslal styčnému orgánu v Německu dne 14. 6. 2017. Vzhledem k tomu, že Německo dosud nereagovalo, obnovil úřad práce výplatu rodičovského příspěvku od 1. 3. 2017 (oznámení ze dne 16. 8. 2017).

K hodnocení postupu úřadu práce uvádím následující.

Úřad práce postupoval v souladu s Nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, **pokud určil na základě nově zjištěné skutečnosti - výkonu výdělečné činnosti otce dítěte v Německu, že primárně**

příslušné k vyplácení rodičovského příspěvku je Německo (pravidlo lex loci laboris), neboť stěžovatelce netrvá v České republice pracovněprávní vztah.¹

Pravidla platná v případech, kdy dojde ke změně použitelných právních předpisů nebo příslušnosti pro poskytování rodinných dávek stanoví čl. 59 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009, ze dne 16. září 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení. Podle tohoto článku platí: „Dojde-li v průběhu kalendářního měsíce ke změně použitelných právních předpisů nebo příslušnosti pro poskytování rodinných dávek mezi členskými státy, bude dávky, bez ohledu na lhůty pro vyplácení rodinných dávek stanovené právními předpisy těchto členských států, **až do konce příslušného měsíce poskytovat instituce, jež vyplatila rodinné dávky na základě právních předpisů, podle nichž byly dávky poskytnuty na začátku tohoto měsíce.** Tato instituce uvědomí instituci druhého dotčeného členského státu nebo členských států o datu, od něhož tyto rodinné dávky přestane vyplácet. Od toho data nabývá účinnosti výplata dávek druhým členským státem nebo dotýcnými členskými státy.“

Stěžovatelka tak nebyla povinna žádat o ukončení výplaty rodičovského příspěvku a o odnětí dávky ke dni 28. 2. 2017. Úřad práce měl ke dni změny posoudit nově nárok na dávku a její výplatu, výplatu dávky zastavit (naposledy vyplatit dávku za únor 2017) v souladu s čl. 59 nařízení č. 987/2009 a obrátit se na příslušnou instituci v Německu. Nebylo třeba, aby stěžovatelka podávala novou žádost o rodičovský příspěvek. Toto pochybení však negativně neovlivnilo vyřizování rodičovského příspěvku stěžovatelky, neboť na základě nové žádosti úřad práce správně neprodleně kontaktoval příslušnou instituci v Německu, řízení o rodičovském příspěvku přerušil a vyřízení věci urgoval.

Naopak velmi pozitivně hodnotím, že úřad práce začal opětovně rodičovský příspěvek vyplácet v srpnu 2017 poté, co Německo nekomunikovalo ani na základě urgency, přestože primárně příslušné k výplatě dávky bylo Německo. Takový postup za dané situace vítám.

Nařízení blíže nespecifikuje řešení situací, kdy některý členský stát na prozatímní rozhodnutí delší dobu nereaguje a dávku nezačne vyplácet. V souladu s čl. 60 odst. 3 nařízení č. 987/2009 by měl dávku vyplatit stát určený prozatímním rozhodnutím jako primárně kompetentní. Pokud je nečinný a rodina by se v důsledku neposkytování dávek měla ocitnout bez finančních prostředků, nařízení nevyklučuje, aby stát sekundárně jako stát bydliště dítěte začal vyplácet dávku prozatímně s tím, že následně dojde k refundaci mezi státy (obdobně jako by tomu bylo v situaci, kdy by primárně příslušný členský stát namísto nečinnosti vyjádřil nesouhlas s prozatímním rozhodnutím). Cílem je v obou případech rychlé finanční zajištění rodiny.

Velmi vítám, že úřad práce obnovil výplatu rodičovského příspěvku za situace, kdy bylo zřejmé, že příslušná německá instituce ani po urgenci nereaguje na prozatímní rozhodnutí a v době započetí výdělečné činnosti otce dítěte v Německu bylo dítě starší 14 měsíců. V Německu je rodičovský příspěvek (das Elterngeld) vyplácen zpravidla nejvýše do 14 měsíců věku dítěte, proto by s nejvyšší pravděpodobností nárok na dávku v Německu

---

1 Čl. 68 odst. 1 písm. a) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004, ze dne 29. dubna 2004, o koordinaci systémů sociálního zabezpečení.

nevznikl. Za situace, kdy příslušný členský stát ani po urgencích nereaguje a je vysoce pravděpodobné, že nárok na rodičovský příspěvek v primárně příslušném členském státě nevznikne, by bylo přepjatě formalistické vyčkávat na zprávu příslušného členského státu.

Jsem si vědoma toho, že Ministerstvo práce a sociálních věcí změnilo koncem roku 2016 své metodické vedení tak, že již není možné, aby sekundárně kompetentní stát v případě nečinnosti primárně příslušného státu začal automaticky s vyplácením rodinné dávky prozatímně. Tento postup je možný pouze v individuálních odůvodněných případech, půjde-li kupříkladu o matku samoživitelku existenčně závislou na rodičovském příspěvku. Mám za to, že i v situacích, kdy je dítě starší 14 měsíců, a je vysoce pravděpodobné, že v Německu nárok na dávku nevznikne, je odůvodněné, aby úřad práce poskytoval rodičovský příspěvek prozatímně, pokud německá instituce ani po urgencích nereaguje. Postup úřadu práce ve věci obnovení výplaty rodičovského příspěvku proto chválím.

V souladu s § 18 odst. 2 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, šetření uzavírám, neboť jsem v postupu úřadu práce shledala pouze drobné pochybení, které však nemělo negativní vliv na vyřízení rodičovského příspěvku.

Děkuji Vám za spolupráci v této věci.

S pozdravem

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D.
veřejná ochránkyně práv
(dopis je opatřen elektronickým podpisem)